

אדוארד ליידערבאך

ISBN:0-657-05474-7

2144

אפרים אויערבאך

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 05474

ADAS LIDERBUKH

Ephraim Auerbach

•

*Permanent preservation of this book was made possible
by Sherry M. Lesco
In memory of beloved husband, Robert H. Lesco*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Lief D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

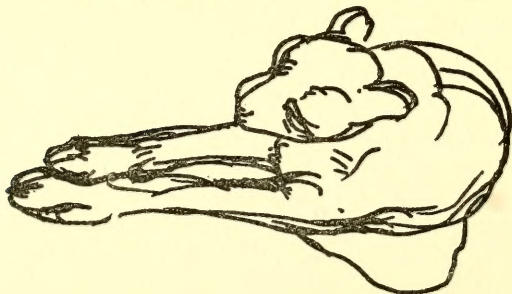

אַרבעט לידער בוך

אפרים אויערבאך

לייכענונגען
ה. גליצענשטיין

פארלאג מתנות ניו-יאָרק

ארויסגעגעבן פון
פארלאג מחנות
באם שלום עליכם פאלק-אינסטיטוט

Copyright, 1934

By

EPHRAIM AUERBACH

New York, N. Y.

THE ASTORIA PRESS
61 E. 4th St., N. Y.

Printed in U. S. A.

א י נ ה א ל ט

5	א מעשה'לע פון אראן
11	וועווערקע
12	שוויטע פיקהאלץ
13	קוויטשערל
14	קארט איז פארשייט
15	אקטאבער
16	איבעלע-פיגעלע
18	צו באבע חיה'ן
21	בערעלע בו
22	לעקיש בער
24	קאטע, קאטער
25	דער אלטער שניידער דאָרל
29	ברייטל-ברייט
31	הינטל-ווינטל
32	פליגל-הענט
33	קארוסעל
34	זעקס און צען
35	מוגעלע-קויבעלע
36	טאטע-טאטע
37	באבעס ליכט
42	א מעשה מיט א רייף
47	פליען
48	זיבט באם העלפאנט א פליג אויף דער גאז
52	זון און קינד אויפן ווינט
54	דריי ווייסע ציגעלעך

58	אָ וויבליד
59	מוני רערמ
60	הערשל-הערש
62	גילרענע פאוווע
63	קאלמ איז דער זון
64	שניי, שניי
65	מוני און שמוליק
66	שאַף מיט טרויעריקע קעפ
68	דזשיני, דזשעני און דזשאַנעט
72	הערש און מענמש
74	זיבן פאַרשלאָפענע קי
78	קאַמשקעס גייען באַרוועס
82	שפּריצעלעך-בלעזעלעך
85	צו דער זון
86	שויבן שמייכלען
89	אַדאַם פייגל
93	זון אויף ווינטער אַפּצושפּאַרן
95	עמלעכע ווערטער

אַ מעשה'לע פון אַדאַן

טריטאָ-טרו, טרעטאָ-טרי, —
אַדאַ גייט אַרויס פאַרפרי.
ווייס די שיד, די זאַקן ראָן,
ווינט דאַס קליידעלע צעבלאַזט
און די זון גיט איר אַ ברי,
טופעט אַדאַ טרעטאָ-טרי.

— זאַג, וואוהין אזוי פאַרפרי
גייסטו, אַדאַ, טרעטאָ-טרי ?
ווייזט זי אויפן רויטן פלוים:
— גיבן הינדלעך ברעקלעך ברויט.
הינדלעך קוויקען קווע-קווע-קווי
אַלע זומער אינדערפרי,
מיינט עס:

— אַדאַ, ברעקלעך גיב,
ווייל דו האָסט אונדז אמת ליב.

ברעקלעך ברויט און — פיק-פיק-פיק.
הינדלעך האָבן זיך צעקריגט.
שרייט די מאמע-הון אויף זיי:
— שטייל, דער האָן גיט באלד אַ קריי,
וועט איך זיין אַז ווינד-און-וויי.
און צו אַדאַן זאַגט זי:
— גיי!

אַבער אַדאַ לאַכט דערפון,
מאַכט זיך ברוגז אויף דער הון.

אָפּגעפּיקט און אָפּגעקריגט,
זאָגט זיי אַדאַ :

— איצטער ליגט.

גוטע, זאטע הינדלעך, הערט
זוי פון ברויט א מעשה ווערט.
הערט א מעשה, הערט א ליד
פון א רייפל, פון א שמיד,
פון א העלפאנט, פון א האַן,
פון א שויטע פיקהאַלץ-נאָן.
לידער-מעשה'לעך אסאך
האַט מיין טאטע אויסגעטראכט.

אַבער הינדלעך, — וואס און ווער ?
נישט מע ליגט און נישט מע הערט.
זאָגט זיי אַדאַ :

— ניין איז ניין,

וועל איך צו די קינדער גיין.

טריטאָטרו, טרעטאָטרי,
אַדאַס גאַנג איז בלאַנד ווי זי.

אויף א פלאץ, מיט דראַט פאַרצאמט,
שפילן קינדער זיך אין זאַמד.
בויען שטיבלעך, מאַכן „פּאַיס“,
זאָגט זיי אַדאַ :

— איך האָב ניין.

שרייען קינדער :

— אַדאַ, וויין.

— ס'איז צו הערן, נישט צו זען,
 ס'איז פון איצט און פון געווען.
 לידער-מעשה'לעך אסאך
 האט מיין טאטע אויסגעטראכט.
 גיט זיך דזשין די נאָז אַ שמיר :
 — אז דיין טאטע, איז פאר דיר.
 שמוליק שטעקט ארויס די ציין :
 — כ'זויל נישט, ס'איז פאר דיר אַליין.
 און נעאָמי ס'נעזל דרייט :
 — מאַ אַ קלייד מיר אויפגענייט.

גיט זיי אַדאָ צו פארשטיין
 אז נישט נאָר פאר איר אַליין
 לידער-מעשה'לעך אסאך
 האט איר טאטע אויסגעטראכט.
 — אז צו-וואָס אומזיסטע רייד ?
 ס'איז פאר אייך, פאר קינד-און-קייט.

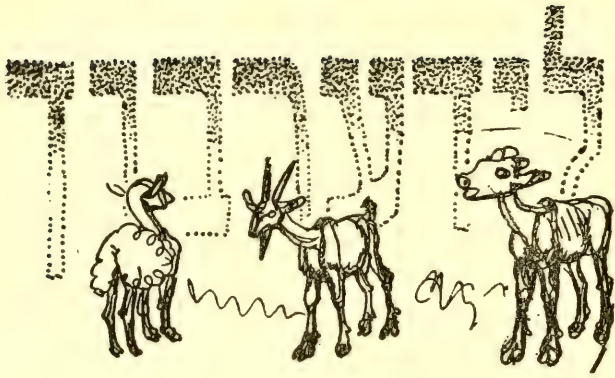
האַבן קינדער זיך צעזעצט
 אויסצוהערן ביז צום לעצט
 אדאָס מעשה'לעך פאר זיי,
 און געזונגען :

איינס און צוויי,

ס'איז צום הערן, נישט צום זען,
 ס'איז פון איצט און פון געווען.

וועווערקע

סע וויגן זיך רויטבריסמעלעך
אויף צווייגעלעך אין שניי.
וויכט, וועווריקל, די ניסעלעך ?
אויף הינטערפילעך שטיי.

ווארפט וועווריקל דאס עקעלע,
די ציינדלעך ווייזט און לאכט.
נו, גיב א גלעט מיין בעקעלע,
גיב איך דיר גאר אסאך.

דו זעסט ? איך האב א גלעקעלע,
סאיז לויטער זילבער-ווייס.
לאז אנטאן אויף דיין עקעלע,
וועט קלינגען אויפן אייז.

נאר וועווריקל מיט פיסעלעך
דערשרעקט זיך און אנטלויפט.
אומזיסט אזויפיל ניסעלעך
האב איך היינט אנגעקויפט.

שױטע פֿיקהאַלץ

פֿיקהאַלץ, שאַרפּער שנאַבל־פֿיק,
איז געקומען היינט צוריק.
זעסט, די פֿליגעלעך ער וואַרפט,
שנאַבל האָט ער אָנגעשאַרפט
אויף אַ שטיין באַס טייך אין וואַלד,
וועט ער איצטער פֿיקן באַלד.

פֿיקהאַלץ האָט אַ בוים צום גליק
שוין געפונען, — פֿיקט ער, פֿיק!
אויבן, אונטן, באַ דער זייט,
מיף אין בוים דעם שנאַבל שניידט.

שױטע פֿיקהאַלץ, וואָס איז דאָס?
וועסט צעדראַפען זיך די נאַז,
וועלן פֿייגעלעך אין גראַז
לאַכן:

— זע נאַר, פֿיקהאַלץ־נאַז.

קוויטשערל

א שאף, א ציג, א קעלבעלע,
אין נעסט א פיצל שוועלבעלע,
אין גראז א שפרינגער-צוויטשערל,
אז מיר רופט מאמע קוויטשערל.

קאָיט איז פאַרשייט

דזשין דעם פאָדעם בינדט
און נעאָמי שרייט.
ס'דייסט אַרויס דער ווינט
אונדזער רויטן קאָיט.
קאָיט, קאָיט, אונדזער קאָיט,
ביסט דאָך עפעס נישט קיין לייט.

איז דער הייך צעוויגט
האַט זיך אונדזער קאָיט.
ווער האָט אים געשיקט
פליען אזוי ווייט ?
קאָיט, קאָיט, אונדזער קאָיט
וואַלקנס מיטן שפיץ צעשניידט.

נאָר דו פליסט און פליסט,
האַסט גאָר נישט קיין צייט,
שוין באַם הימל ביסט,
רויטער, שלעכטער קאָיט.
קאָיט, קאָיט, אונדזער קאָיט,
ביסט נאָך מער ווי איך פאַרשייט.

אַקטאַבער

שטיל-שאַ, שאַ-שטיל, שאַ-שאַרד, שוין!
כ'בין אַקטאַבער, סוף פון זומער,
לייג איך שלאָפּען אַלע בלומען,
וואַרף איך גאַלד אויף צווייג און בוים.

ווען-וואו-הו-הו, ווינטל ווייט,
כ'בין אַקטאַבער, כּוועל פּאַרבעטן
וועג און שטעג מיט געלע בלעטער
און מיט אומעטיקער פּרייד.

פּלי-פּרי, צוויי-צווי, פּליגל-פּלייט,
כ'בין אַקטאַבער, אין שערענגעם
שיק איך פּייגל לידער ברענגען,
ניי געזאַנג פאַר קינד-און-קייט.

איצעלע-פֿיצעלע

איצעלע-פֿיצעלע,
אויפן קאָפּ אַ מיצעלע,
אויפן האַרד אַ נלעקעלע,
אין אַ רויטן רעקעלע,
מיט צעפֿליקטע זעקעלעך, —
ווי דער זומערטאָג אין לאַנג
גייט ער אום און קלינגט קלינג-קלאַנג.

אויפן דאָך אַ טייבעלע,
אין דער שטוב אַ שייבעלע.
איצעלע-פֿיצעלע
נעמט אַ שטיין אַ שפיצעלע,
וואַרפט עס אינעם טייבעלע,
טרעפט ער אינעם שייבעלע,
באַצאַ-בריאַזג, בריאַזגאַ-באַז,
שפּרינגט אַרויס אַ שוואַרצע קאַז.

גיט אַ שפּרונג דאָס קעצעלע,
איצעלען אַ קרעצעלע,
טאַקע נאָר אַ קיצעלע.
איצעלע-פֿיצעלע
גיט אַ וואַרף דאָס שמעקעלע,
רעקעלע און נלעקעלע,
לאָזט זיך לויפן מיט אַ כליפּ
און סע ציטערט אים אַ ליפּ.

לאַכט די קאץ פון איצעלען :
ועסטו, חכם, איצט אליין ?
נאָר אַ קראַץ, אַ דראַפעלע,
לויפסטו אַ פאַרצאָפּלטער . . .
און אַ טויב אַ פּלאַמערל
האַסטו ליב צו מאַטערן,
נעמסט אַ שטיינדל און דו וואַרפסט, —
שעמען וואַלסטו זיך געדאַרפּט.

זאָגט צום קעצל איצעלע :
— כּוֹזע שוין טאַקע איצט אליין
אַז סע איז נישט גוט אזוי
ווען אַ אינגל טוט אזוי.
כּ'ברענג שוין פּולע זעקעלעך
קערנדלעך און ברעקעלעך, —
טויבן, פּייגעלעך אין נעסט,
נאָט איך אלע, קלייבט און עסט.

צו באַבע חיה'ן

אַ שיף האָט אַדאָ אויסגעמאַלט,
מיט אלערליי קאלירן,
מיט רויט און געל, מיט בלאָ און גאַלד, —
וואו וועט די שיף זי פירן ?

דעם ים אַריבער, צו דער שטאַט
וואו ס'לעבט די באַבע חיה.
— אַ, שיף, דריי טאַג-און-נאַכט דיין ראָד
און לעש ניט אויס דיין פייער.

די באַבע חיה וואַרט כאַם שוועל
אַ ווינטער און אַ זומער.
— אַ, גיב זיך, שיף, אין ים אַ שטעל
וואָס גיכער אַנצוקומען.

בערעלע בו

בערעלע איז ארויס פון נאָרע
און דערזען — די וועלט אַ קלאַרע.
זעצט זיך בערעלע אויף די שמיינער
אויסצוגלייכן זיך די ביינער
און אַ ברום טאָן :

בורד-הורדו.

שאַקלען ביימער מיט די צווייגן :
בעסער, בערעלע, זאַלסט שווייגן,
וועסט די פייגעלעך דערשרעקן
און די העזעלעך אויפּוועקן.
אַבער בערעלע דער ברומער
זאַגט :

— — איך וויל נישט זיין שטומער.
און ער ברומט אַלץ :

בורד-הורדו.

אַזא בערעלע אַ ברומער
זאַל גאָר אויף דער וועלט נישט קומען.

לעקיש בער

אז נאך ער וויינט
ווי טאג איז לאנג.
די מאמע מיינט
אז ער איז קראנק.
דער קאפ טוט וויי
פון זיין געשריי.

דו פרעגסט נאך ווער ?
דער לעקיש בער.

— ווילסט עסן, בער ?
ער בודהוט:

— ניינ-נ-ן.

— נא, בילדלעך שער
און זיי אליין.
ער זאגט איר:

— גי-י-ב

און ווייטער — כליפ.

ער וויינט נאך מער,
דער לעקיש בער.

איז וואָס וועט זיין ?
די מאַמע שלעפט
און גיט אים איין
אזא רעצעפט.
ער גיט א פאל :
— ס'איז ביי-טער גאל.

און וויינט נאָך מער,
דער לעקיש בער.

קאַטער, קאַטער

קאַטער, קאַטער, אויגן גרינע,
וואָס איז דאָס אינמיטן דרינען ?
האַט זיך אָנגעטאָן אַ קיטל,
מיט אַ פּעדער אינעם היטל,
מיט אַ קאַלנער אַזאַ ברייטן
און אַ שניפּסל פּול מיט קווייטן,
מיט אַ דימענטענער שפּילקע,
ס'נעזל זיינס איז ווי אַ פּילקע
און די ווענסעלעך ווי דרעטלעך. —
ביסט דאָך, קאַטער, אַזוי פעטלעך,
אַז דו קענסט זיך קוים אַזש רירן,
וויזשע וועסטו גיין שפּאַצירן ?

דער אַלטער שניידער דאָדל

דער אַלטער שניידער דאָדל
פאַרלירט די שאַרפע נאָדל.
מיט וואַסזשע וועט ער נייען
א קליידעלע פאַר לאהין?

ער טוט אָן די שפּאַקולן
און שרייט:

— הערט אויף צו דולן.
איך זוך שוין פון באַגינען
און קען זי נישט געפינען.

— דו אַלטער שניידער דאָדל,
דו האַלטסט אין לאַץ די נאָדל,
אַצינד קענסטו שוין נייען
א קליידעלע פאַר לאהין.

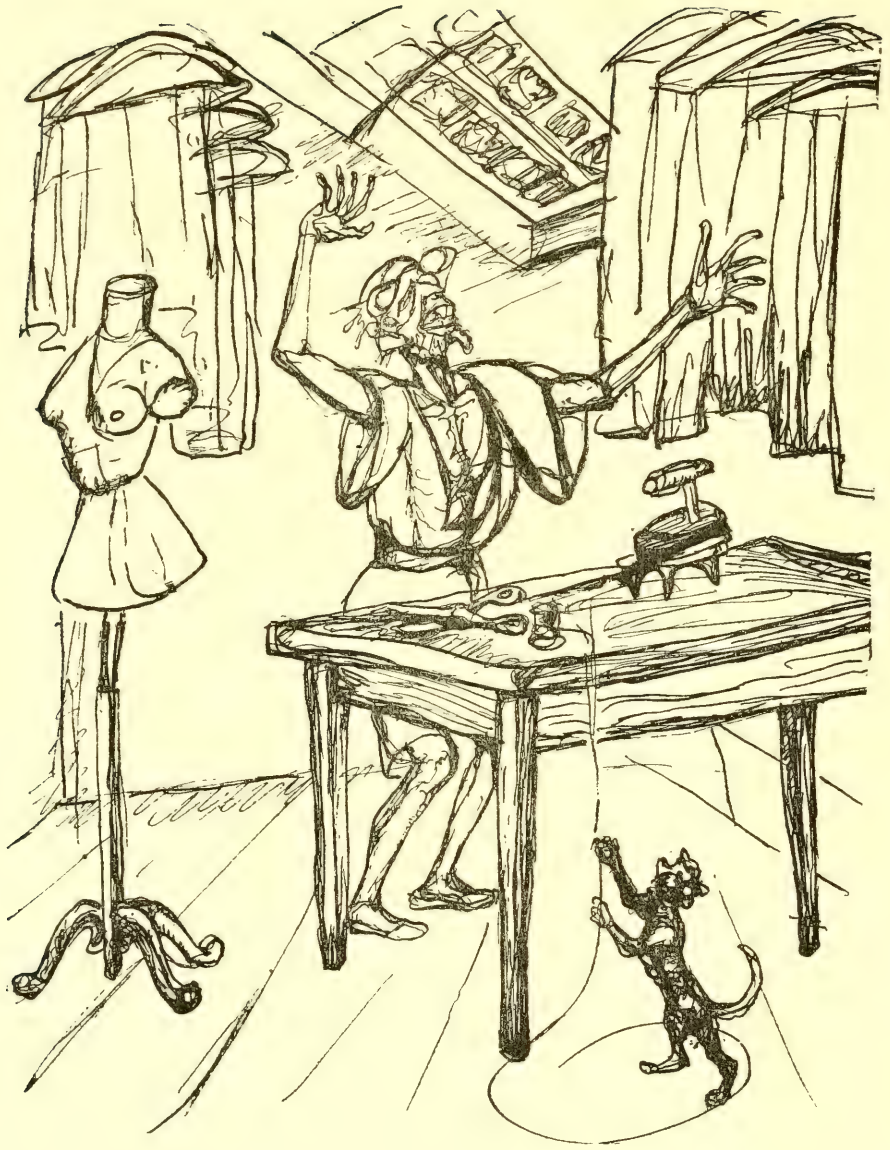
דער אַלטער שניידער דאָדל
צעזינגט זיך:

— טיראַדאָדל.

א שניידער אַ זינגער
צעשמעכט זיך באלד דעם פינגער.

קאפוט אצינד דאָס נייען
א קליידעלע פאַר לאה'ן.
דער אלטער שניידער דאָרף
צעברעכט פאַר כעס די נאָרף.

דער שניידער מאכט געשרייען
אויף מאמען און אויף לאה'ן.
מיט לאפקעס שלעפט דאָס קעצל
דעם פאַרעם פונעם קלעצל.

ברייטל-ברויט

סאיז אמאל געווען א ברייטל —
האלב דערבאקן, האלב פארברענט —
לינט דאס ברייטל אינעם קלייטל
נישט צו נעמען אין די הענט.

קומען פון פארפרי די קונים,
מע צעכאפט דאס ברויט, מע נעמט
ברייטלעך אויסגעבאקן—ברוינע,
נאך דאס איינע לינט פארשעמט.

נאכט פאלט צו. מיט קאלטע נאדלען
שטעכט דער פראסט, ווי הייסער שרויט.
מאמע שיקט אין קלייטל האדלען
קויפן אלטגעבאקן ברויט.

אין א שארפל איינגעוויקלט
האט זיך הארל קוים דערשלעפט.
— גיט א ברייטל פאר א ניקל. —
און צוריק ארויף די טרעפ.

— מאמע, זע ווי גרויס, א לעבל
דיך געבראכט פאר פינעף סענט.
זיפצט די מאמע:

— יא, מיין לעבן,
האלב דערבאקן, האלב פארברענט.

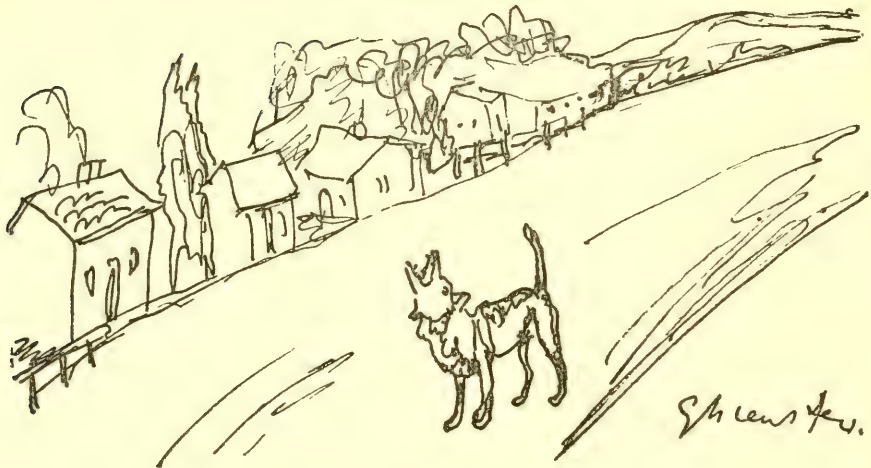
נאָר די שוועסטער און די ברידער
זענען אזש פון פרייד צעפלאַמט.
עסן רייפמלעך ברויט מיט לידער:
— ברייטל-ברויט, דו ביסט באַמאַמט.

ס'האַבן קינדער זאָט געגענעצט
און געלייגט זיך שלאָפן פרי.
פונעם ברייטל, — נאָר אַ פענעץ, —
האַט געלויכטן מיט אַ גלי.

קינדער שלאָפן איינגעדרייטע
און דער פענעץ לויכט און בלענדט. —
ס'איז אמאָל געווען אַ ברייטל,
האַלב דערבאַקן, האַלב פאַרברענט.

הינטל-ווינטל

גייט א הינטל אויף דער גאס,
האוקעט אָן אַן אופהער.
— הינטל-ווינטל, הינטל באַס, —
האַב איך אים גערופן, —
כװיים דאָך ביסט אַ גוטער דאָוקע,
וואָסזשע דאַרפסטו שטענדיק האָוקען ?

פליגל־הענט

— די הענטלעך זענען בא דיר קאלט,
דערווארעם זיי באם ראדיאטער.
נאָר אַדאָ שוועבט אַרום צעשמראַלט
און ווי אַ פייגעלע זי פלאַטערט.

— כ׳האַב פליגל, מאַמע, נישט קיין הענט,
די זון דערווארעמט זיי אין פליען. —
און אַדאָ גיט אַ שוועב, אַ בלענד:
— אַ, מאַמעלע, זיי בריען!

און אַדאָ האָט די הענט צעשפרייט,
צעפלאַטערט זיי, — אָט באַלד, אַ פלייטון!
די מאַמע כאַפט זי אַן מיט פרייד:
— און מיר ווער וועט דאָ היטן?

— כ׳זועל קומען שפעטער, באַלד, צוריק,
ווי ס׳קומט אין נעסט אַריין אַ פויגל.
און הענטלעך האָט זי הויך צעוויגט
מיט צוגעמאַכטע אויגן.

קאַרוסעל

קאַרו-קאַרו-קאַרוסעל
דרייט זיך ווי אַ שמורעם שנעל,
פערדל-בערדל, גיכער פאַר
און צעשויבער מיינע האַר.

זעקס און צען

איין מאָל נאָר האָב איך געזען די לבנה,
איין מאָל האָט זי מיר געזען.
כ׳בין איצטער זעקס, — וועט זי מיר דערקאָנען
ווען איך וועל אַלט ווערן צען?

ס׳האַט די לבנה געטאָן מיר אַ שמייכל
און, דאַכט זיך, עפעס גערעדט.
כ׳האַב מיט דער האַנט געוואָלט זי דערגרייכן,
האַט זי געזאָגט:
— שטיי, מע זעט.

ס׳האַט מיר אַ סוד געזאָגט די לבנה,
ווען כ׳האַב זי איין מאָל געזען,
כ׳וועל זיך אַוואַדע דעם סוד נאָך דערמאָנען
ווען איך וועל אַלט ווערן צען.

מיגעלע-קיצעלע

ציגעלע-מיגעלע קאטינקע
גייט ארום א בלאטיקע,
קיצעלע-קעצעלע רויטינקע
גייט ארום א קויטיקע.
כװעל א קאם און וואסער נעמען
און זיי וואשן און פארקעמען.

טאַטע־טאַטע

א טאַטע באַם טאַטן איז טאַטע,
א מאַמע באַם טאַטן איז מאַמע,
געברומן זאָגט ער, נישט געבראַטן,
א פאַסער באַ אים איז אַ קאַמעץ.

נו פרעג איך אים :

— טאַטע, צי טאַטע,
פאַרוואָס זאָלסטו רעדן מיט גרייזן ?
זאָנסט קומער, אַשטייגער, נישט קאַטער,
און און זאָנסטו, און נישט אייזן.

דערציילט מיר דער טאַטע אַ מעשה
פון פעלדער, פון שאַף און פון לעמער,
פון אַקערן, שניידן און רייסן,
פון זון וואָס מע שעפט מיט די עמערס.

אין לאַנד, וואו ס'איז טאַטע געבוירן,
נישטאָ איז קיין בערג און קיין טאַלן,
אַ בוים דאַרט אין פעלד ווערט פאַרלוירן,
פון רעגן ווערט שוואַרצערד געשוואַלן.

דערפאַר אַבער הוידען זיך ברויטן,
ווי קינדער מיט גילדענע קעפּלעך,
און ציגעלעך שפּרינגען אויף פּלויטן
מיט בערדלעך פאַרפּלאַכטן אין צעפּלעך.

נאָר ווינטן, אַז ס'הייבן אָן הוֹלִיען,
באַהאַלטן זיך מענטשן אין שטיבער
און קעלבלעך צו קעלבלעך זיך מוֹלִיען
און סציטערן קינדער אין פיבער.

אַהאַ, קרעכצן ווינטן און רעווען,
און שמייסן מיט רעגן און בלאַטע, —
דערפאַר האָט דער מאַטע אַ טבע
צו זאָגן נישט מאַטע, נאָר מאַטע.

באַבעס ליכט

באַבע נעמט אַ שוועבעלע און צינדט
ליכט — איינס, צוויי, דריי, פיר.
מורא האָט זי אז דער ווינט
פונעם פענצטער, פון דער טיר
וועט אַ בלאַז טאָן אומגעדיכט
און פאַרלעשן אירע ליכט.

מאַכט זי צו די פענצטער, טיר
און דאָס פנים אירס פאַרשטעלט.
אַך, ווי ביידע, איך מיט איר,
רעדן דעמאָלט אָן אַ וועלט.
און די פלעמלעך — פלאַ-פלאַ,
ווערן רויט און ווערן בלאַ.

קליין און בלייך דער באַבעס הענט,
איינגעקנייטשט אויף זיי די הויט,
נאָר איר פנים, דאַכט זיך, ברענט
און דער גראַער קאַפּ איז רויט.
און די פלעמלעך — פלאַ-פלאַ,
ווערן רויט ווערן בלאַ.

איך און באַבע — אויף די ווענט
שאַקלען זיך און ווערן גרויס.
די צונויפגעלייגטע הענט
שפרייטן זיך אין גאַנצן הויז.
און די פלעמלעך — פלאַ-פלאַ,
ווערן רויט און ווערן בלאַ.

באַבע אירע הענט צענעמט,
לויכט דאָס פנים אירס און בלענדט.
— אַ גוט שבת.

— אַ גוט יאָר. —

קושט זי מיינע בלאַנדע האַר.
און די פלעמלעך — פלאַ-פלאַ,
ווערן רויט און ווערן בלאַ.

אַ מעשה מיט אַ רייף

דער האַמער קלאַפּט, דאָס אייזן גליט
און פּונקען שפּריצן ווי אַ שפּריי.
אַ רייף האָט שימען אויסגעשמידט
און אַנגעזאַגט:

— מיין רייפל, גיי.

צעקייקלט זיך אויף וועג און שליאָך
די רייף — צו פּאַלגן דאָס געבאַט.
ביז איינמאַל אין אַ בלינדער נאַכט
דערהערט די רייף:

סע פּלאַצט אַ ראָד.

אין רעגן, בלאַטע, קעלט און ווינט
בלייבט שטיין אַ פּערד און אויסגעדארטס,
פון נאַזלעכער שטראַמט בלוט און רינט
און ווערט אין בלאַטע קאלט און שוואַרץ.

דער וואַגן בייגט זיך, —

אַט ער זינקט!

אַרום נישטאַ קיין שטיבלעך, הייף.
דעם מענטשנס קרעכץ די נאַכט פאַרשלינגט:
— וואו נעמט מען, פּערד מיינס, איצט אַ רייף?

געפירט האָט מענטש פאַר ווייב און קינד
מיט פרייד און מירקייט אין געביין
דאָס ברויט וואָס ער האָט היינט פאַרדינט,
דאָס ברויט פאַר הונגעריקע ציין.

ער ווייסט: אין שטיבל צאָנקט אַ קנויט
און מאַמע שלעפערט איין דאָס קינד:
— דער טאַטע וועט היינט ברענגען ברויט,
דער טאַטע האָט היינט ברויט פאַרדינט.

דער וואָגן פאַלט, דאָס פערד צעבינדט
די אויסגענעצטע, פוילע שלייה.
— כ'האַב ברויט מיט מול היינט פאַרדינט,
וואו נעמט מען אין דער נאַכט אַ רייה?

און פּרוּצלינג בליצט אַ פונק און גליט
און נאָד, און נאָד, — אַ פונקענשפריי.
אַ רייה האָט שימען אויסגעשמידט
און אַנגעזאָגט:

מיין רייפל, גיי.

באָס וואָגן ליגט אַ רייה און בלענדט
און שפרייט ארום אַ בלאַלעך ליכט.
סע נעמט דער מענטש זי אין די הענט
און זאָגט פאַרוואַנדערט:
— אומגעריכט.

נאָר סאַי־וויי־סאַי, דערפאַר אַ דאַנק
וואָס ס'האַט געמאַכט זיך צו דער האַנט.
דאָס ראָד פאַרריכט, און מיט געזאָנג
דאָס פערד אין וואָגן איינגעשפּאַנט.

דעם גאַנצן וועג האָט רייף געגליט,
געלויכטן מיט אַ פּונקענשפּריי.

אַ רייף האָט שימען אויסגעשמירט
און אָנגעזאָגט:

— מיין רייפל, גיי.

פ ל י ע ן

פייגל פליען,
ווינטן פליען,
פליען עראפלאנען,
אבער איך און טאטע-מאמע
פארן נאך אויף באנען.

כ'בין די פייגעלעך מקנא
און דעם ווינט, די עראפלאנען.

כ'זאָלט אַ פאַטש געטאָן די פליגלען,
ביז צום הימל אוש דערפליען
אין דער זון זיך אַנצושפיגלען
אין די ליכטיקע פארפריען.

בא דער זון וואָלט איך געבעטן
גאלד פאר מיינע האָר אַביסל,
ווייל ס'האָט טאטע ליב צו גלעטן
האָר וואָס שטראַלן פון זיי גיסן.

און באַם הימל וועל איך מאַנען
פאר די אויגן פונקען בלאַע,
ס'זאָל פון זיי די מאמע קאָנען
שעפן נחת גאַנצע שעה'ען.

נאָך פאר מיר, — אַ זון געטרייע,
וואו איז איצט די באַבע טשערנע ?
ס'גייט מיר אויס נאָך איר דאָס כאַיעס
ווי זי פלעגט מיך אידיש לערנען.

זיצט באַם העלפאַנט אַ פּליג אויף דער נאַז

זיצט באַם העלפאַנט אַ פּליג אויף דער נאַז,
אַ פּליג אויף דער נאַז.
בייסט אים און קוצלט, אַז ס'איז אַ פאַרדראַם,
אַז ס'איז אַ פאַרדראַם.

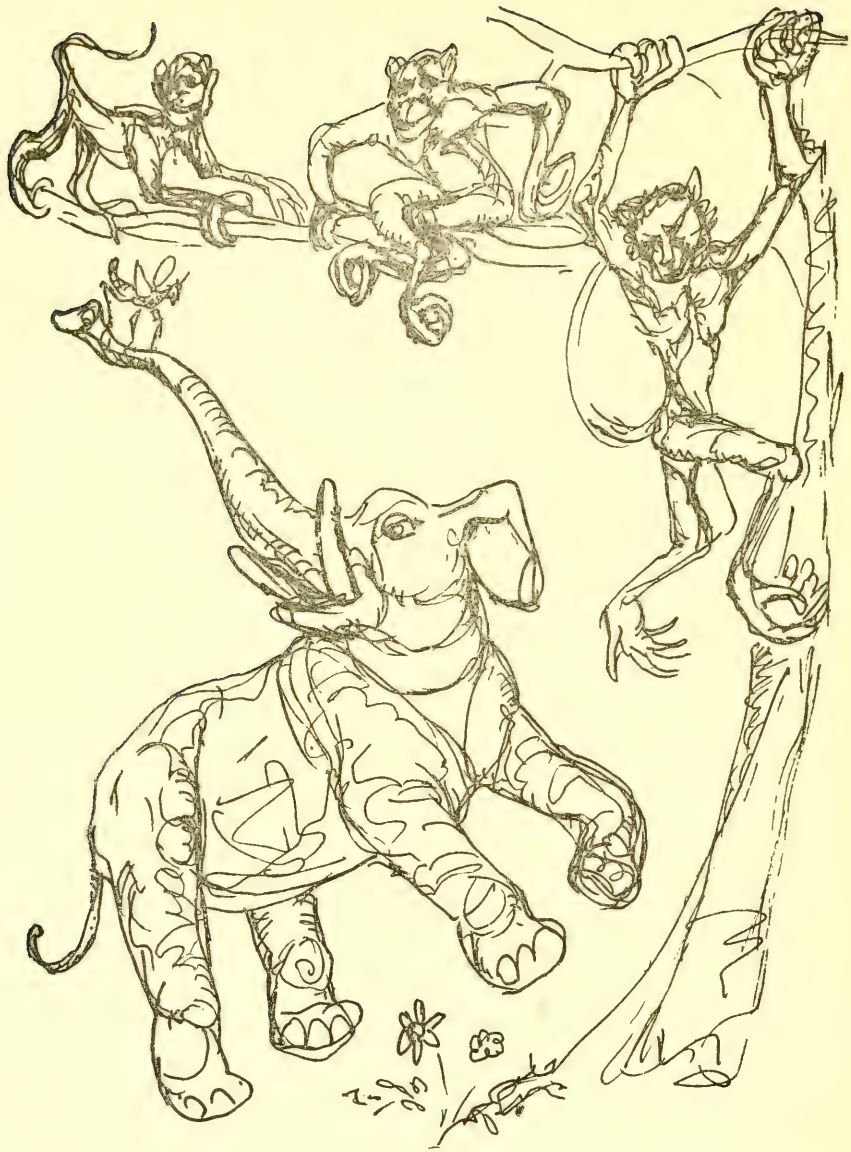
גיט דער העלפאַנט אויף איר אַ געשריי,
אויף איר אַ געשריי:
פּליגעלע-גאַרנישט, פאַרנעם זיך און גיי,
פאַרנעם זיך און גיי.

אַבער די פּליג טוט אַ זשום און אַ פּלי,
אַ זשום און אַ פּלי,
גיט אין דער הויט אים אַ שטאַך און אַ ברי,
אַ שטאַך און אַ ברי.

ווערט שוין דער העלפאַנט אין אמתן ביין,
אין אמתן ביין.
בלאָזט מיט דער נאַז, אַז ס'באַניסט אים אַ שווייס,
אַז ס'באַניסט אים אַ שווייס.

טאַנצט אים אַריין אין אויער די פּליג,
אין אויער די פּליג,
גיט אים אַ זשוזשע, אַ ביס און אַ פיק,
אַ ביס און אַ פיק.

לויפט שוין דער העלפאנט אין וואלד און ער שרייט,
אין וואלד און ער שרייט,
רייסט אויס מיט צאָרן אַ בוים און צעקייט,
אַ בוים און צעקייט.

גיט זיך אַ וואָרף אויף אַן אַרעמען האַן,
אַן אַרעמען האַן.
פרעגט נישט פאַרוואָס: אַ פליג אויף דער נאַן,
אַ פליג אויף דער נאַן.

פיק אינעם העלפאנט אזוי ווי אַ שאַם,
אזוי ווי אַ שאַם.
מאלפעס נאָר לאַכן:
— אַ פליג אויף דער נאַן,

אַ פליג אויף דער נאַן.

זון און קינד אויפן ווינט

מיד איז דאָס קינד, מיד פון שפּיל.
מיד איז די זון, מיד פון ליכט.
שלאַפּן ביידע, — שאַ און שטייל.
נאַכט איז פינצטער און געדיכט.

אַבער די זון קומט צום קינד,
רוימט אים איין אַ סוד:

— דערוואָך!

ב'האַב געבראַכט מיט זיך דעם ווינט
דורכצורייטן היינט די נאַכט.

זון און קינד אויפן ווינט
דייטן איבער גאַרער וועלט,
ביז דאָס קינד אַ שטוב געפינט
וואָס איז פּויל מיט פּראָסט און קעלט.

זון גיט דעם ווינט אַ באַפעל:
פינצטערע נאַכט באַלד צעדייס!
און וואַרפט אַראָפּ צו דער שוועל
וואַרעמען שיין הויפּנסווייס.

וואַרעמען שיין פּוילע הענט
האַט די מאַמע אָנגעשעפט
און צו די קינדער צוגעגענט:
— נאַט אייך וואַרעמקייט און לעבט.

— ברויט צו דעם ליכט, מאמע, גיב, —
האָבן די קינדער שטייל גערעדט.
און די מאמע האָט זיי ליב,
זאָגט זי:

— מאָרגן, איצט איז שפעט.

אָבער דאָס קינד האָט געהערט
אז אין דער שטוב הונגער שרייט,
האָט עס דעם ווינט אומגעקערט
און דער זון געהייסן:
— רייט!

גיט די זון דעם ווינט אַ יאָג,
גיט דער ווינט זיך באַלד אַ ריס,
און זיי ברענגען נאָך פאַרטאָג
ברויט און פוטער, האָניק, ניס.

מאמע האָט טיש באַלד געגרייט:
— עסט זיך, קינדער, אַן צו זאָט.
פרעגט שוין גאָרנישט וויפּל פרייך
קינדער האָבן דאָרט געהאַט.

זון האָט דעם ווינט אָפגעשיקט
און דאָס קינד אַהיים געבראַכט.
קינד אין בעט פאַרשלאָפן ליגט, —
קינער ווייסט נישט פון דער נאַכט.

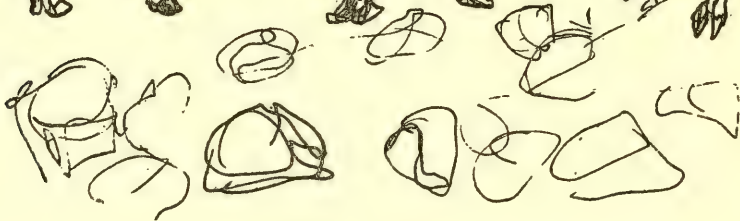
דריי ווייסע ציגעלעך

דריי ווייסע ציגעלעך, —
איינס האט אויפן שטערן א רויטן פלעק,
איינס טראגט א סטענגעלע אין עק,
נאָר דאָס דריטע מעקעט גאנצע מעג.

ציגעלע טייערס,
ציגעלע שרייער,
כ'וועל פארשפארן דיר אין שטאַל,
וועט דיר ווערן ביטער גאל.

דריי ווייסע ציגעלעך, —
איינס — א נאשערן — עסט נאָר געקעכט,
איינס א טעלער סמעטענע צעברעכט,
נאָר דאָס דריטע מיט די הערנער שטעכט.

ציגעלע טייערס,
ציגעלע פייער,
כ'וועל פארבינדן דיר די פיס,
וועסטו וויסן ווי גוט סע איז.

דריי ווייסע ציגעלעך, —
איינס זיצט איינגענורעט אויף דער שוועל,
איינס באם אויוון ווארעמט זיך פון קעלט,
נאָר דאָס דריטע אַנטלויפט אויפן פעלד.

ציגעלע טייערס,
ציגעלע כאיעס,
קום צוריק, דער רעגן גיסט,
נאָריש ציגעלע וואָס דו ביסט.

אַ וויגליד

(פון רומיש)

שלאַף, מיין קינד, די אויגן שלים,
שלאַפן פאר אַ קינד איז זיס.
ס'וויגן דיך, מיין קינד, אַצינד
אַדלער, זון און שטיפער-ווינט.

אַדלער צו די פערזן פליט,
זון האַט הינטער בערג פארגליט,
נאָך דריי טעג, — ווי ס'איז באַשערט, —
האַט זיך ווינט אַהיימגעקערט.

פרענט די מאמע:

— ווינט, מיין פרייד,

וואו האַסטו זיך אומגעדרייט?
צי מיט שטערן זיך געקריגט,
אַדער כוואַליעס ביז געוויגט?

— כ'האַב קיין כוואַליעס נישט געוואַלט,
נישט קיין שטערנדלעך פון גאַלד,
נאָר אַ קינד האַב איך געהיט
פון דער זון וואָס האַט געגליט.

מוני רעדט

כאפט זיך אויף פון שלאָף פאַרפרי,
ווי די זון גיט אים אַ גלעט,
באַלד דאָס צינגעלע אַ צי, —
מוני רעדט.

שטרעקט די הענטלעך,
רייסט די ווענטלעך
פונעם בעט.
בלאָזט די בעקלעך,
קלינגט די גלעקלעך, —
מוני רעדט.

— לאָז נאָך שלאָפן, ס'איז נאָך פרי, —
זאָגט די מאַמע מיט געבעט,
אַבער מוני, — ווער און ווי?
מוני רעדט.

— כ'זועל דיין צינגל,
וויילדער אינגל,
צובינדן צום בעט. —
לאַכט ער אַבער:
— איז שטריק אַ גראַבער?
און ער רעדט.

הערש־ליהערש

הערש־ליהערש הייסט מיין ברודער,
זאגט ער :

— אדא, הער נאָר,

טומלסטו און רודערסט,
ווער איך הערש מיט הערנער
און איך גיב דיר אזא שמאָך,
אז ס'זועט ווייטאָן דיר אַ וואָך.

כאַ-כאַ, אַנו, אַ הערש־ליהערש ווער נאָר.

גילדענע פאָווע

קומט געפלוּיגן די גילדענע פאָווע
גלייך צו אַדאַם וויגל.
זאָגט איר אַדאַ :

— ס'איז משיקאָווע
וואָס איז אויף דיין פליגל ?

— וואָס זאָל זיין ? נאַ, זע אומיסטן.
— אַ, פאַר מיר ? פאַר וועמען ?
פאָווע-גאַלד, אַ גוטע ביסטן.
מעג איך אַלצדינג נעמען ?

— נעם פאַר זיך און נעם פאַר מונין,
נעם פאַר שמוליקן, פאַר לילין.
כ'האַב די זאַכערלעך געפונען
פאַר די קינדערלעך צו שפילן.

מיר אַ פערדל און אַ טעקל,
מונין אַט די עראַפלאַנען,
לילין גיב איך נאָר דאַס גלעקל
און פאַר שמוליקן די באַנען.

פאָווע פליט אַוועק פון דאַנען
מיט צעשפרייטע גילדענע פליגל.
פערדל, טעקל, עראַפלאַנען, —
אַלץ באַ אַראַלען אין וויגל.

קאלט איז דער זון

קאלט איז דער זון, האָט זי זיך איינגעהילט,
מיט די וואַלקנס זיך צוגעדעקט.
— איז איר קאלט, צי ס'איז נאָר אַ שפּיל?
האָט מיר שמוליקל געפרעגט.

קאלט איז דער זון, ווייל מיר איז אויך קאלט,
כהאַב אַבער ליב די זון ווען זי שטראַלט.

שניי, שניי

שניי, שניי, וויסער שניי,
כ'האב אויף דיר א יאָר געוואָרט,
קום-זשע היינט און מיך דערפֿריי,
זיי נישט אזוי איינגעשפּאַרט.

כ'האב אַ שליסן אָנגעגרייט,
הענטשקעס וואָרעמע אַ פּאַר,
פּאַל אויף גאַסן, פּאַל אויף פּלייט,
פּאַל אויף מיינע בלאַנדע האַר.

האַט דער שניי מיך צוגעהערט,
איז געקומען — נאָר באַנאַכט.
אינדערפֿרי איז ווייס די ערד,
ווייס דער בוים און ווייס דער דאַך.

ברוגו בין איך אויף דיר שטאַרק,
דו פאַרנעם זיך באַלד און גיי.
אַבער גליטשיק איז דער באַרג,
בלייב שוין דאָ, מיין שלעכטער שניי.

מוני און שמוליק

מוני ווי קאווע איז ברוין,
שמוליק איז בלאַנד ווי שמרוי,
איך אַבער בין אַ פאַרשוין, —
כאַבע אַליין זאָגט אזוי.

מוני זאָגט:

— אַדאַלע, גיב.
שמוליק נעמט אַלצדינג אַליין.
אַבער כ׳האַב ביידע זיי ליב,
ווען נאָר זיי קומען צוגיין.

מוני פאַרט אום אויף מיין באַיק,
שמוליק לויפט אום און ער שרייט,
איך זיי פוננױיטנס און שווייג
און — כ׳האַב זיי ליב פונדערווייט.

שאָף מיט טרויעריקע קעפּ

שאָף מיט טרויעריקע קעפּ
האַבן זיך אין פעלד געשלעפּט,
שוואַרצע, ווייסע, רויטע שאָף,
און דאָס פעלד איז אָן אַ סוף.
פאַרנט מיאָפּקעט דער באַראַן
מיטן קופּער-גלאַק גלוי-גלאַן.
ס'פעלד איז נאַקעט, שטעכט די טריט,
דארע קראַפּיווע ווי פּייער בריט.
גריבער — טריאַפּ.
בלאַטע — כּריאַפּ.
קלינגט דער גלאַק ווי אַ געוויין.
מיד די שאָף פון גיין און גיין.

שאָף מיט טרויעריקע קעפּ
האַבן זיך אין פעלד געשלעפּט,
ביז די נאַכט האָט זיי פאַרהילט.
פּלוצלונג — הערט: אַ פּייפל שפּילט
און אַ לעמפל גיט אַ שייַן.
זאַל עס זייער פאַסטעך זיין?
קעפּ געבויגן, טריט פאַרשטילט,
היימיש ווערט ווען ס'הינטל בילט,
אַנדערש ווי דעם גאַנצן מאַג
קלינגט אַצינד דער קופּער-גלאַק.

גלאַנע-גלו, גלאַן-גלי,
נאָך אַ גאַנג און נאָך אַ צי,

נאך א שפאן און נאך א שטרעק, —
ביון סוף פון יענעם וועג.

שאף מיט טרויעריקע קעפ
האבן זיך צום שיין דערשלעפט.
וואו איז פאסטערך ? הונט אויף קייט
ליגט אליין צונויפגעדרייט.
ברענט אין לעמפל דארער קנויט,
ס'פייפל וואלגערט זיך באם פלויט.

גלאַנע-גלו, גלאַן-גלי,
בלאנדושען שאף פון אינדערפרי.
איצטער פאלן מירע קעפ,
אויגן זענען צוגעקלעפט.

לעצטער קלונג — גלו-גלא-גלי
און דער פאסטערך איז נישטא.

דזשיני, דזשעני און דזשאַנעט

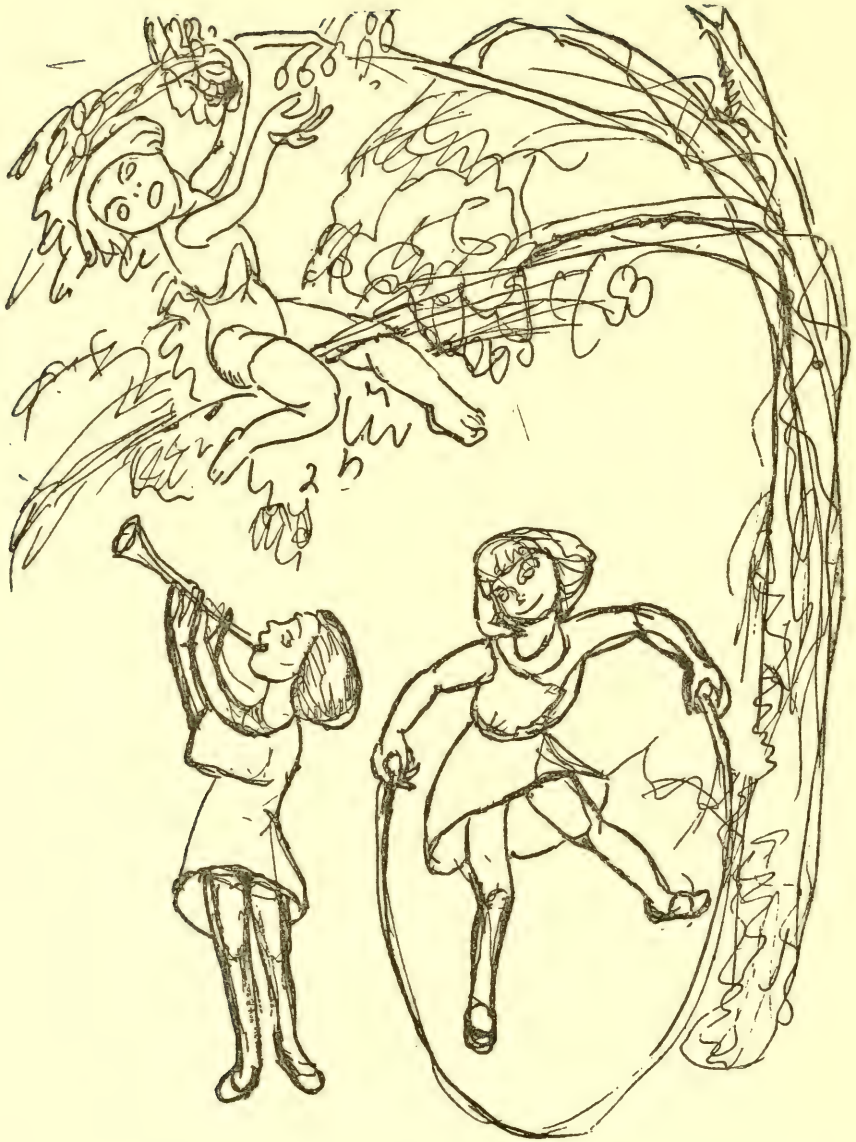
דזשיני, דזשעני און דזשאַנעט
האַבן ליב צו פראַווען שטיק,
דזשיני זינגט און דזשעני רעדט
און דזשאַנעט שפּרינגט אויף אַ שטריק.

דזשעניס הונט הייסט מיסמער דזשי,
איז ער קיילעכיק און פעט,
שפּילן זיך מיט אים גאַנצפּרי
דזשיני, דזשעני און דזשאַנעט.

שפעטער לויפן אלע דריי, —
מיט אַ טאַנץ, — אויף אַ געוועט,
קויפן ברויט אין בעקעריי, —
דזשיני, דזשעני און דזשאַנעט.

איידער וואָס און איידער ווען,
קלאַפּט מען משוועקעס אין אַ ברעט,
אלע אַרבעטן מיט ברען, —
דזשיני, דזשעני און דזשאַנעט.

רייסן קארשן פון אַ בוים,
שרייט זיי עמיצער:
— מע זעט!
מיט געשריי אַנטלויפן קוים
דזשיני, דזשעני און דזשאַנעט.

אָפּגעריסן שוך און קלייד,
אויסגעשמירט גאר ווי אַ שעד,
סאַרט זיי נישט, אַבי מע גייט, —
דושיני, דושעני און דושאַנעט.

סאיז שוין נאַכט, און קינד-און-קייט
ליגט שוין אויסגעטאַן אין בעט.
ווערזשע פייפט אויף אַ טרומפייט?
דושיני, דושעני און דושאַנעט.

אַז סע נעמט זיי נישט קיין שלאָף,
כאַמט סע איו שוין אזוי שפעט.
וואָס וועט זיין מיט אייך דער סוף,
דושיני, דושעני און דושאַנעט?

הערש און מענטש

הערשעלע, מיט קרוינען-הערנער
און מיט דינע, גלייכע פיס,
האט פון וואלד צעווישן דערנער
פלוצלינג זיך געטאן א ריס.

לויפט דאס הערשעלע מיט ציטער,
שפרינגט אויף צווייגן, שפרינגט און פאלט,
ביו די ביימער ווערן שיטער
און סע ענדיקט זיך דער וואלד.

נאכן וואלד — א פעלד מיט קווייטן
און א טייך די ברעגן וואשט.
גלעקער קלינגען, שאלן פלייטן, —
ס'הערשעלע ווערט דא צעדראשט.

אלצדינג איז דא אנדערש, אנדערש,
ס'איז דא פרעמד און ס'איז דא גוט.
הערשל האט פון וואלד פארוואנדערט
און ער ווייסט נישט וואס מע טוט.

קולות הערט ער, — דאכט זיך כאיעס,
אבער אנדערש ווי אין וואלד,
נישט זיי ברומען, נישט זיי שרייען,
נאר דער ראש דאס הארץ צעשפאלט.

פונעם וואסער קומט אנטקעגן
אויף צוויי פיס א מין געשמאלט,
קיינמאל האט ער נישט באגעגנט
אזא כאיע אינעם וואלד.

מענטש! — דערמאנט ער זיך מיט מורא.
כאיעס זאגן: זיי געהיט!
און דעם וועג האט ער פארלוירן,
שטייט ער דא ווי צוגעשמידט.

מענטש קומט צו און הייבט אן גלעסן,
שרעק און גוטסקייט אים באפאלט,
ווארעם מענטשנס הענט, ווי בלעטער
אויף די ביימער אינעם וואלד.

הערשלאס אויגן ווערן ברוינער,
הערשנ'קול זיינס פריידיק שאלט:
— חבר מענטש, ביסט נישט קיין שונא,
ווי מע זאגט אויף דיר אין וואלד.

איצטער לויפט דער הערש באנייעס,
מיט געזאנג אין זיינע פיס, —
צו דערציילן אלע כאיעס
אז דער מענטש א גוטער איז.

זיבן פארשלאפענע קי

גייען צום טייד אינדערפרי
זיבן פארשלאפענע קי.

אייע זאגט מו, אייע זאגט מא,
אייע געוואלט וואלט נאך שלאפן א שעה,
ליגן אין שטאל אויפן ווארעמען היי.
אבער ס'האט דזשאני געמאכט א געשריי
און פאר די הערנער געגעבן א דריי.

גייען צום טייד אינדערפרי
זיבן פארשלאפענע קי.

טרינקען באם טייד אינדערפרי
זיבן פארשלאפענע קי.
אייע מאכט כליופ! אייע מאכט כליאפ!
אייע פארגעסט גאר אין וואסער דעם קאפ.
אייע שלאפט איין אינמיטן א שלונג.
אייע לאזט איבער אין דרויסן די צונג.
אייע דערזעט אין דער טיף נאך א קו,
זאגט זי איד:

— שלעפעריק בין איד ווי דו,

אינע — די זיבעטע — אין טיך אריין פלינד!
ווארפט איר נאך דושאני א צעריסענעם שוך,
נייט זי אריבער און לייגט זיך אוועק
שלאפן אין גראז אויף יענער זייט ברעג.

טרינקען באם טיך אינדערפרי
זיבן פארשלאפענע קי.

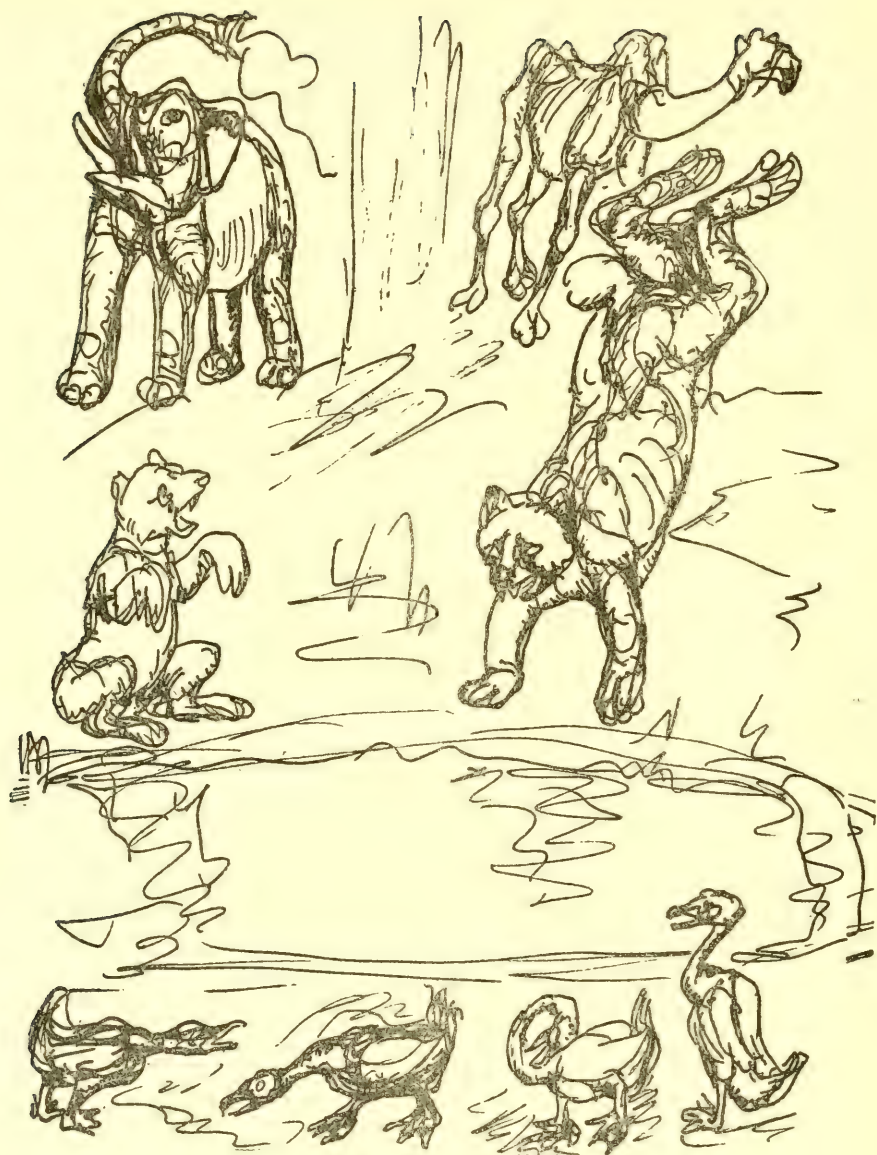
קאַטשקעס גייען באַרוועס

כּוואַליעס אויפן מייכל ראַשן,
ס'האַט גערעגנט נאַרוואַס,
אויסגעבאַדן, אָפּגעוואַשן,
ברעקלעך אינעם גראַז צו נאַשן
גייען קאַטשקעס באַרוועס.

ס'הוידען זיך באַס וואַסער קעמלען
מיט די שווערע האַרבעס,
דאַכטן דאַכט זיך, אַז זיי דרעמלען,
נאָר זיי בודטשען אויף קאַטאַוועס:
קאַטשקעס גייען באַרוועס.

העלפּאַנטן אין פּיסקעס שלעפּן
היי ווי פּולע מאַרבעס,
ס'דאַכט זיך זייערע אויגן קלעפּן,
נאָר זיי גיבן זיי אַן עפּן:
קאַטשקעס גייען באַרוועס.

ס'קריכן שווער אַרויס די בערן
פּון די שטיינער-גאַדעס,
אַז דאַס מעשה'לע צו הערן

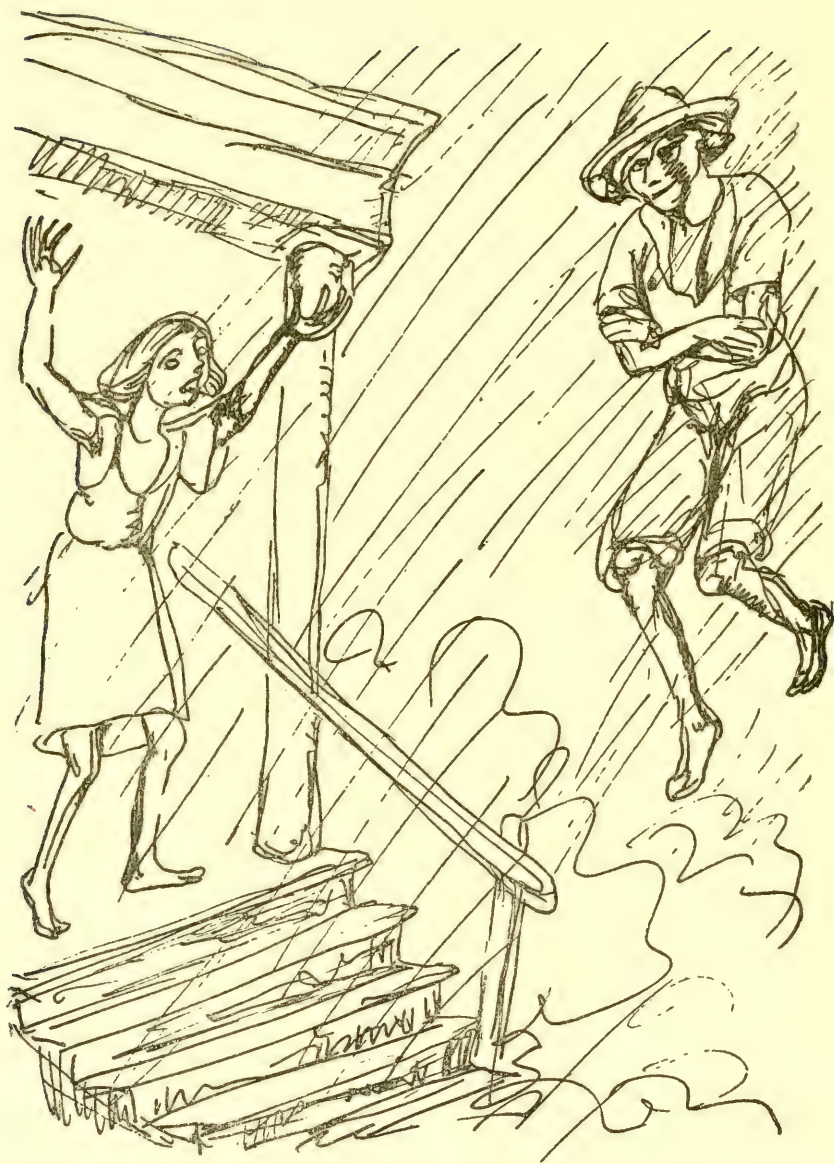
ברומען זיי צעזעצט צו ווערן :
קאטשקעס גייען באַרוועס.

נאָר די קאטשקעס גר-נאָ-נאָרן
און שפאצירן פאָר-זויים :
ס'הייבט אונדז גארנישט אָן צו אַרן
וואָס איר שפאסט און ווילט אונדז נאָרן, —
ק א ט ש ק ע ס ג י י ע ן ג א ר ו ן ע ס .

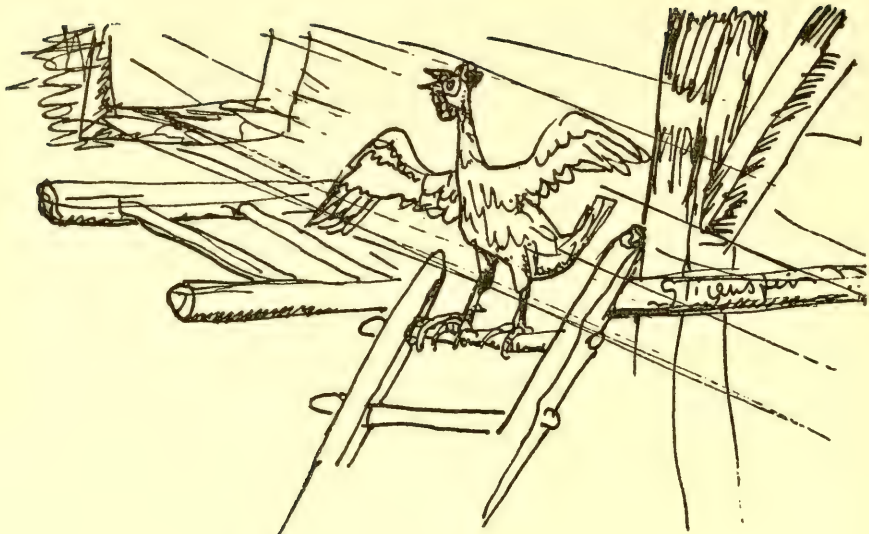
שפריצעלעך-בלעזעלעך

שפריצעלעך-בלעזעלעך מאנצן דערפרייט,
ליכטיקע שפריצעלעך רעגן.
בארוועס דאס מאנערע אינגעלע גייט,
בארוועס אליין אין דער געגנט.

קאלט איז דעם אינגעלע, שפריצעלעך איר,
מאנצן איצט מענט איר זיך שעמען,
ווארט ביז ער קומט צו א שוועל, צו א טיר,
ווארט כאטש ביז איך וועל אים נעמען.

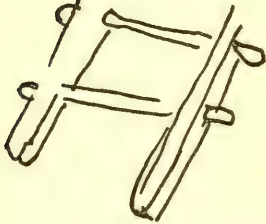

צו דער זון

— פארוואס האט פריילעך אינדערפרי
 געפאטשט מיט פליגלען היינט די זון?
 — זי האט געוואלט א פלי טאן — פלי
 אקעגן דער צעשטראלטער זון,
 און איד און דו, און ער און זי,
 מיר ווילן אלע צו דער זון.

שױבן שמיכלען

רויט די שטוב, ווי קופער ניי,
ווייס דער גאניק אויבן,
אז איך גיי די שטוב פארביי,
שמיכלען מיר די שויבן.

ס'געסט איז א שטילס, א קליינס,
פול מיט ווייסע טויבן,
אבער איך זייל וויסן איינס:
קענען שמיכלען שויבן?

זומער איז די שטוב פארברוינט,
פענצטער אויפגעהויבן. —
ווייל מיר האבן דא געוואוינט,
שמיכלען מיר די שויבן.

אַדאַס פייגל

אויפגעעפנט מיר און מירלעך
אז שפאצירן זאל דער ווינט.
וואו איז אדאָ? — שערט פאפירלעך,
ווייס ווי שניי און שווארץ ווי טינט.

ווינט ברענגט פליגלען איר אויף שנירלעך,
בינדט זיי אָן, און איינס און צוויי:
פייגל ווערן די פאפירלעך,
שווארץ ווי טינט און ווייס ווי שניי.

אין דער הייך און אין דער נידער,
מיט אַ פלאטער, אַ געדריי,
פליען פייגל, — נאָך און ווידער,
שווארץ ווי טינט און ווייס ווי שניי.

אין שערענגעס און צעשמיסן,
איינגעקנוילט און אויסגעשפרייט,
ווינט האָט פייגל אויסגעריסן
און מיט בייזער זיי צעווייט.

געסטן־הענטלעך זענען אדאָס,
פייגל ווארעמט זי אין זיי,
ווי זי, — פליען גאנצע סטאדעס,
שווארץ ווי טינט און ווייס ווי שניי.

זע, ווי בונט-קאלירטע שאַלן
פאַלדעוועט דער ווינט פאַפיר, —
פייגל זענען מיר און פאַלן
אויף אַ פלויט און פאַר אַ טיר.

אַדאַם פייגל הענגען טויטע,
מיט די פליגל צוגעפרעסט,
אויף די דעכער, אויף די פלויטן, —
ליידיק איז איצט אַדאַם נעסט.

זון אויף ווינטער אָפּצושפּאַרן

נישט פון היינט און נישט פון הי,
ס'איז געווען צוריק מיט יאָרן,
אין אַ זומער אינדערפרי
טראַכט זיך כעלעם ווען און ווי
זון אויף ווינטער אָפּצושפּאַרן.

זאָגן דאָרט די קלוגע לייט:
— זומער וואַקסט דאָך ווייץ און קאָרן,
ס'ברענט די זון די גאַנצע צייט,
לאַמיר פאַר אַן איבערבייט
זון פאַר זיך אויף ווינטער שפּאַרן.

זומער — הייס און ווינטער — קאַלט,
נישט צו גיין און נישט צו פּאַרן,
איז דער שכל: טאַקע באַלד,
ווי מען שטייט און וואו מע האַלט,
זון אויף ווינטער אָפּצושפּאַרן.

אַבער ווי? אומיסטן הערט:
איינער בלאַזט אין הערשנהאַרן,
קומען אידן אַן מיט בערד,
קומען ווייבער, קינדער, פּערד
זון אויף ווינטער אָפּצושפּאַרן.

ראַשט זיך דאָרטן שוין גענוג,
טראַגן איינציקע און פּאַרן,

דער א טאָפּ און דער א קרוג, —
אוי ווי קרוג, זיי זענען קרוג
זון אויף ווינטער אַפּצושפּאַרן.

איבער שרייט דאָרט :

— זע נאָר, קוק,

ס'איז מיין טאָפּ שוין פול געוואָרן.
שרייט א צווייטער :

— פול מיין קרוג.

אוי ווי קרוג, מיר זענען קרוג,
זון אויף ווינטער אַפּצושפּאַרן.

טאָפּ פּאַרזיגלט, פּאַס פּאַרשפּונט,
שטייט אין קעלער, אויפן גאָרן, —
מענטש, בהמה, פּערד און הונט
פרייען זיך, ווייל ס'איז געוונט
זון אויף ווינטער אַפּצושפּאַרן.

ווינטער קומט מיט פּראָסט און קעלט,
עפנט מען די טעפּ — א צאָרן !
כעלעם גייט אַרום און שעלט :
— מער האָט אונדז נאָך נישט געפּעלט —
זון אויף ווינטער אַפּצושפּאַרן.

פון די טעפּ און פון די קריג
שפּרינגען מיין ווי פון די גאָרעס.
כעלעם שפּרינגט פון שרעק צוריק
און פּאַרזאָגט א קינד אין וויג
מער די זון נישט אַפּצושפּאַרן.

עטלעכע ווערטער

די עטלעכע ווערטער זענען בלויז אויפצוקלערן פארוואס איך האָב אָנגעשריבן דאָס בוך פאַר קינדער און פארוואָס ס'זייט „אַדאַס לידערבוך“.

מיין טאָכטער אַדאַ איז איצט אַלט זעקס יאָר. צוריק מיט צוויי יאָר, ווען איך בין געווען אויף וואַקאַציע, איז באַ מיר געווען אַ פּראָבלעם: דעם ווייב און דעם דערוואַקסענעם זון שרייב איך בריוו, וואָס שרייבט מען אַדאַן? איז מיר איינגעפאַלן: לידעלעך, מעשה'לעך פאַר אַדאַן.

האָב איך די לידער געשריבן פאַר איר, און די מערסטע לידער האָט זי געלייענט די ערשטע. צו פינף יאָר האָט זיך אַדאַ אויסגעלערנט אַליין ליענען אידיש און פון דעמאָלט אָן מוז איך פון צייט צו צייט אָנשרייבן עפעס פאַר איר. זי מאַנט פשוט.

אַ סך פון די לידער אין בוך זענען באמת אַדאַס, וואָרים איך האָב באַ איר גענומען די בילדער און די איינפאַלן. איך גלייב אַז יעדעס קינד שאַפט אין זיין אייגן וועלט, נאָר ס'איז נישטאָ דער דערוואַקסענער וואָס זאָל עס פאַרצייכענען, איבערפורעמען עס און צוריקברענגען דעם קינד אין אַ דערציילערישער פאַרם.

אינעם בוך זענען דאָ לידער, וואָס אַדאַ האָט זיי נישט אויפגענומען דירעקט, איך האָב געמוזט איר געבן צו פאַרשטיין ווערטער, קלאָר מאַכן דעם אינהאַלט. דערנאָך אָבער האָט זי שוין פאַרשטאַנען. איך מיין, אַז מיר טאָרן זיך נישט באַגרעניצן מיט מעשות און ווערטער וואָס זענען אינעם קינדס אוצר. מיר דאַרפן באַרייכערן דאָס קינד, דער עיקר אָבער אַז נאָכן פאַרשטיין געבן זאָל דאָס קינד פאַרשטיין.

פאַר די צייכענונגען צו דעם בוך קומט אָנערקענונג איינעם פון אונדזערע בעסטע קינסטלער — ה. גליצענשטיין.

פאַר דער טעכנישער אַרבעט, צו מאַכן דעם טאָוול אַזוי רייך און פאַרביק, קומט אַ דאַנק דעם פּאָעט גרשון גראַפּשטיין, וואָס האָט אין זיין ליטאַגראַפיע, בתורת מתנה, געמאַכט דעם טאָוול מיט אמת'ער ליבשאַפט.

צום סוף: אַ דאַנק מיין חבר ליפע לעהרערן, וואָס האָט מיך דערמוו-טיקט דאָס בוך אַרויסצוגעבן און האָט אויף זיין איבערגעבענעם אופן זיך מתעסק געווען דערמיט.

